

egyesítéséért, kereszténnyé tételéért. Uralkodott, de úgy, hogy „szó szerint hitte a Szentírás minden szavát, és teljes erejével igyekezett megfelelni az abban támasztott erkölcsi követelményeknek. Hitte, amit Jézus mondott: nekem adatott minden hatalom az égben és a földön, s vallotta: akinek tehát hatalma van, legyen tudatában annak, hogy Istentől kapta azt, s úgy is éljen vele, mert egyszer felelni fog érte”. Szemtanú írja róla: „Egész életén át megőrizte fiatalkorában felvett komolyságát, alig mosolygott, és mindig úgy mutatkozott, mintha Krisztus ítélőszéke előtt állna”. A felelősségének tudatától átjárt valódi szent – minden idők embere számára példamutató – magatartásával. Ezért írhatta fiához, Imre herceghez intézett Intelmeiben, amelyben a keresztény hit, az egyház megtartására, az imádság, irgalmasság, jócselekedet, türelem és igazságosság gyakorlására inti, hogy: „Uralkodj mindannyiukon harag, gőg, gyűlölség nélkül, békésen, alázatosan, szelíden. Tartsd mindig eszedben, hogy minden ember azonos állapotban születik, és hogy semmi sem emel fel, csakis az alázat, semmi sem taszít le, csakis a gőg és gyűlölség...”

Így uralkodott István király, erős kézzel, mégis alázatosan, szelíden, életét és országát Jézus tanítására építve. Elmondhatta Pál apostollal: mint bölcs építőmester alapot vettem, de más épít rá tovább. Vigyázzon azonban mindenki, hogyan épít rá. Mert más alapot senki sem vethet a meglévőn kívül, amely a Jézus Krisztus. (1Kor 3,10–11)

A hagyomány szerint halála napján országát Mária oltalmába ajánlotta. E hagyomány alapján írta meg az ismeretlen költő csodálatos himnuszát:

„Előtted sír Magyarország könyörögve, / Hiszen tied századoktól minden rögje, / István király szent örökje / Isten után bízunk mindörökké // Szent fiadat, Boldogasszony, kérd e népért, / Győzelemmel verje vissza ellenségét, / Adja neki égen-földön üdvösségét.”

E szép könyörgés azonban nem elég: mindannyiunknak tennünk is kell, Jézus evangéliumára építve életünket, akár csak nagy királyunk, hogy a drága Szent István-i örökség – viharokban és vészekben is – mindenkoron megmaradjon. Ámen.

HIT ÉS JÓCSELEKEDET

Tit 3,8

A mai alkalommal az Istenbe vetett hit egyik kézzelfogható megnyilvánulásáról, kivételéséről: a jó cselekedetről szeretnék beszélni. A keresztény mivoltunk arról a feltétel nélküli velejárójáról, amelyről a Jakab levél írja

szállóígeszerű tömörséggel így fogalmazott: „Mert ahogyan a test halott a lélek nélkül, ugyanúgy a hit is halott cselekedetek nélkül”. (2,26) A bibliai szerző természetesen jó cselekedetekre gondolt, amelyek nélkülözhetetlenek az istenhit „megvallásában”, s amelyek sok, magát kereszténynek tartó ember életvitelében – sajnálatos módon – mégis hiánycikként szerepelnek.

Nem csoda, ha a nagy keresztény gyülekezetalapító, Pál apostol is, a jó cselekedetek fontosságát hangsúlyozva, a felolvasott bibliai versben így hagykozik Titusznak, a krétai egyház elöljárójának: „Igaz ez a beszéd, és szeretném, ha szilárdan tanúskodnál ezek mellett, hogy az Istenben hívők igyekezzenek a jó cselekedetben előljárni: ezek jók és hasznosak az embereknek”. Nyilvánvaló, hogy meghagyása, a jó cselekedetben való „előljárás”, nemcsak az akkori előljárókra: püspökökre, prezbíterekre és diakónusokra, hanem minden keresztényre vonatkozott, s ma is, hasonlóképpen, nem csupán püspökre, lelkészre, egyházi és világi vezetőre, hanem minden gyülekezeti tagra egyformán vonatkozik. Mert jó cselekedet nélkül nincs hiteles istenhit, nincs igazi kereszténység, csak szemfényvesztő képmutatásról beszélhetünk.

A jó cselekedet – a rossz cselekedettel ellentétesen – Isten akaratára, törvényére való teljes ráhángolódást jelent. Vagyis: ha Isten akaratát cselekedjük, ha törvénye szerint élünk, akkor jót cselekszünk.

Isten akaratát a hetedik nap, a vasárnap, s természetesen az ünnepnapok megszentelése, megtartása. Az istenhívő ember Atyja akaratának engedelmességgel megszenteli a vásár- és ünnepnapokat, megpihen hétköznapi verejtékes fáradozása után, s e megszentelés beszédes bizonyítékként elmegy a templomba is. Tudja, hogy ünnepet szentelni, templomba menni, az istentiszteleten részt venni jó cselekedet, s azt is, hogy a templombajárás istenhitét igazolja. Különben milyen istenhívő lehet az, aki Isten házáat nem látogatja? Sajnos, manapság a legtöbb, magát istenhívőnek tartó ember, erről teljesen megfeledkezve, a mai kor test-, lélek- és idegörlő hajszájának engedve, messzire elkerüli a templomot. Bizony sokan tanulhatnának abból a Krónikában megjelent cikkből, mely szerint Portugáliában egy kutya minden vasárnap elmegy a saját falvától kétórányi járásra levő templomba. Reggel 5-kor indul, hogy elfoglalja megszokott helyét az oltár mellett a reggel fél nyolckor kezdődő misén. Valahányszor a hívek felállnak vagy leülnek, így tesz a kutya is, amit Pretanak hívnak. Az újságcikk azt is megjegyzi, hogy a kutya mindezt egyedül és már három éve „gyakorolja”, s templombajárásával jelentősen növelte a gyülekezet létszámát. A templomlátogatás mai helyzetét nézve elmondhatjuk, hogy sok ilyen lelkes állatra lenne szükség az istentiszteletre járók létszámának növelésére, de még inkább lelkes, másokat is templomba hívogató emberekre, akik istenhitüket templomosságuk jó cselekedetével is igazolják.

Persze, sokan vannak, akik azért nem jönnek templomba, mert előrehaladott koruk, betegségük, halaszthatatlan kötelességük ebben megakadályozza őket, de hétköznapi jó cselekedeteikben istenhívő embereknek bizo-

nyulnak. Nagyon sok ember esetében azonban a templomlátogatás elmaradása a jó cselekedetek elmaradását, a fásultság, közömbösség, érdektelenség és önzés életükön való eluralkodását vonja maga után. S ez az, ami a mai, immár 21. századi kereszténység lejáratásához vezet. Egy híres keresztény teológus (Gisbert Greshake) átszelte a világ sivatagjait, követve a nagy emberek nyomát. Egy ekkor szerzett tapasztalatát a következőképpen írja le: „Egyszer a júdeai pusztában fölvettem a kérdést egy arabnak, aki nagyon nehéz helyzetben segített nekünk, és megvendégelt minket, hogy miért tette. Meglepetten válaszolt: »De hiszen ez magától értetődő. Egyébként is, ha egyszer elmennék az Önök hazájába, ott rajtam is éppúgy segítenének!« Akkor mi halkan megjegyeztük: »Remélhetőleg soha nem jön el a mi hazánkba!« Sajnos, a teológusnak és társainak félniük kellett: a nagylelkű arab egy napon a keresztény »nagylelkűséget« is megismerve rádöbben arra, hogy a jézusi szeretetet hirdetők nem bővelkednek a testvéri segítség jó cselekedeteiben.” Ez a félelem, sajnos, ma is időszerű, mert a mai keresztények is egyre fukarabbak a segítőkész cselekedetekben. Pedig Jézus és Pál apostol óta milliószor elhangzott a jó tanács: „az Istenben hívők igyekezzenek a jó cselekedetben előljárni”, de nem mindenki szívlelte és szívleli meg. Nem visszhangzik e jó tanács – sajnos – a családok többségében, apák és anyák ajkáról boldogító útmutatásként ritkán hangzik el. Kevesen vannak, akik gyermeküket az egykori édesapa szavaival bocsátják újtjukra: „Szerezz útravalót az öregségre!” Nyilván, hogy ez az édesapa az erényre, a jó cselekedetre gondolt, amikor gyermekének ilyen tanácsot adott. Ilyen tanácsot manapság kevés szülő ad. A legtöbbször így hagyakoznak: ne törődj a másikkal, csak magadra gondolj, törtess, könyökölj kíméletlenül, mert csak így érvényesülsz. Szeretet, testvéri segítség, istenhit és jócselekedet – ezek a szavak mind a peremre szorultak, vagy ki is veszték a családi szótárból. S ha többnyire ilyen családokból áll össze egy egyházközség, az egyház, csoda-e, hogy – istenhitet igazoló, közösséget összetartó jó cselekedetek hiányában – hivatása betöltetlen marad? Csoda-e, hogy az egyházközség nem tud igazi szeretetközösséggé alakulni? Csoda-e, hogy a templom lassan olyan „Istenháza” lesz, amelyben még vannak emberek, csak éppen az Isten hiányzik belőle?

Sajnos, a legtöbbször épp azok nem hallják mindezeket, akiknek hallaniuk kellene. De akik meghallják és megértik, akik istenhitüket jó cselekedetben igyekeznek felmutatni, azok javára és hasznára válnak minden embernek, megtartói lesznek a közösségnek, méltók és érdemesek Isten jóságára és szeretetére. Ámen.

AZ „ÍRÁSOK” ÉS A KÖNYV HATALMA

Mt 22,23–33

Jézust a feltámadásról, annak módjáról faggatják – Őt törbecsalni, megszégyeníteni akaró, aljas, hátsó szándékkal – a feltámadást tagadó szadduceusok. Fondorlatuk, cselvetésük fegyvere azonban visszafele sül el, s – Jézus helyett – az orvul, alattomosan támadók szégyenülnek meg. „Tévelyegtek, mivel nem ismeritek sem az Írásokat, sem az Isten hatalmát” – hangzik feléjük Jézus nyugodt, de tiszteletet parancsoló szava, majd a halál utáni életről vallott felfogást ismerteti, amit a szadduceusoknak az Írásokból éppúgy tudniuk kellene, mint neki. Végül így foglalja össze örökélet-hitét: „Az Isten nem a holtak Istene, hanem az élőké”.

A történetből most Jézus – támadóit megalázó – válaszának egyetlen mondatát ragadom ki: „Tévelyegtek, mivel nem ismeritek sem az Írásokat, sem az Isten hatalmát”, s erre építem fel beszédemet. E mondat hallatán sokakban – lehet – megfogalmazódik az értetlenkedő kérdés: hogyan, az írástudóknak, tanult embereknek tartott szadduceusok nem ismerték az Írásokat, vagyis írástudatlanok voltak, nem tudtak írni-olvasni? Az így értetlenkedőket nyomban megnyugtatom, hogy a felolvasott történetben nem erről van szó: a szadduceusok nagyon is jól tudtak írni-olvasni, de mégis tévelyegtek Jézus szerint, mert nem ismerték helyesen, vagy önkényesen értelmezték és magyarázták az Írásokat, vagyis a zsidók szent iratait, könyveit, a mózesi törvények foglalatát, amelyeken keresztül is „szólt” Isten az akkori emberhez, ki nyilvánítva hatalmát és akaratát. A később kialakult keresztény szentkönyv: a Biblia, a Szentírás szintén Isten hatalmának, akaratának, szeretetének egyik bizonyosságaként áll előttünk, s az azt értelemmel tanulmányozó ember mindig útmutatást talál benne egy igaz élet megélésére. Az önmagával hosszú harcot vívó, eleinte kicsapongásban élő Augustinust/Szent Ágostont a Biblia indította el a keresztény élet útján, 386-ban. Tizennégy évvel később ezt a sorsdöntő élményt így eleveníti fel: „...valami fűgefá alá heveredtem hétrét görnyedten, és szabad folyást engedtem könnyeimnek. »Meddig még, Uram?» És íme, a szomszédos házból hangot hallok: »Tolle, lege! Tolle, lege! – Vedd föl, olvasd! Vedd föl, olvasd!« Visszaszorítottam könnyeim patkáját, és fölugrottam. Csupán arra magyaráztam ezt a szöveget, hogy menyeyei parancs zendül most felém: üssem fel a könyvet, és olvassam el a legelőször szemembe ötlő fejezetét. »...nem dorbézolásban és részegeskedésben, nem szeretkezésben és kicsapongásban, nem viszálykodásban és irigységben, hanem öltsetek magatokra az Úr Jézus Krisztust...«. (Róm 13,13–14) Nem akartam már tovább olvasni. Nem is volt erre szükség. E mondat végeztével tüstént a bizonyosság derűje ömlött el szívemben, és a kételkedés minden homálya szertefoszlott.”